

UDK 811.163.6:681.3

Jure Zupan

Kemijski inštitut, Ljubljana

PROBLEMI IN NEKAJ REŠITEV RAČUNALNIŠKIH OBDELAV SLOVENSКИH BESEDIL

Opisan je problem avtomatske besedne analize slovenskih besedil. Posebej je izpostavljen problem različnosti končnic pri sklanjatvah in spregatvah. Navedeni so vsi nizi različnih računalniških končnic, ki so bili najdeni pri pregledu in klasifikaciji približno 156.000 slovenskih besed. Predstavljeni računalniški slovar, katerega vsako geslo je sestavljeno iz *računalniške osnove* besede in pripadajočega niza *računalniških končnic* vsebuje približno 150.000 pregibnih in okrog 6.000 nepregibnih gesel. Opisani slovar omogoča dokajšno stopnjo avtomatizacije pri besedni analizi. Navedena sta tudi dva primera uporabe.

A problem of automatic word analysis of Slovene texts is described and discussed. As the essential issue the variety of *computational endings* in Slovenian declination is exposed. All sets of different endings identified during the classification of about 156.000 Slovenian words are listed. The dictionary in which each entry is composed of the *computational root* and the set of *computational endings* consists of approximately 150.000 and about 6,000 flexible and non-flexible words. The described dictionary enables a variety of applications with two of them shown as examples.

Prva naloga, ki jo je pri obširnejši obdelavi besedila treba opraviti, je podrobna besedna analiza. Besedna analiza je izhodišče za nadaljnje raziskave, kot so npr.: primerjave med različnimi avtorji oziroma načini njihovih pisanj, študije naraščanja besednih zakladov v odvisnosti o obdobja pisanja in »zorenja« pisateljev, iskanje vplivov posameznih literarnih smeri v opusih sodobnikov, iskanje konkordanc v kontekstih itd. Žal mora vsak raziskovalec besedno analizo v pretežni meri še vedno opraviti »ročno«. Povsem računalniško vodena (brez posredovanja strokovnjaka) besedna analiza je zaradi mnogoterosti slovenskih pregibnih oblik in variacij tako otežkočena, da doslej še ni uspelo izdelati računalniškega programa, ki bi lahko posej zadovoljivo opravil. Beseda *zadovoljivo* je v tem kontekstu mišljena tako, da bi morala računalniška besedna analiza zadostiti standardom, ki sta jih postavila Jakopin in Bizjak (Jakopin 1995; Jakopin, Bizjak 1997) in biti hkrati narejena nekaj velikostnih razredov hitreje kot ročna. Posebej je treba poudariti, da se vsi, ki na tem področju delamo, zavedamo, da bo določen delež ročne analize nujen še precej časa. Hkrati vemo, da vsak napredek v tej smeri precej olajša ta najbolj utrujajoč in za marsikoga tudi najmanj zanimiv del raziskav. Avtomatična besedna analiza bo precej pripomogla k bolj natančnim in hitreje dobljenim končnim rezultatom kompleksnejših raziskav.

Zavedamo se tudi, da je prednost slovenščine pred drugimi jeziki, ki imajo bistveno revnejše pregibne možnosti, predvsem pred angleščino, prav bogastvo in razvejanost pregibnih oblik. Natančno poznavanje in sistemizacija vseh možnosti pregibnih oblik nudi izhodišče za izboljšave avtomatske (računalniško vodene) analize besedil. Hkrati z novimi dosežki narašča upanje, da bomo povsem (ali vsaj v veliki meri) avtomatizirano besedno analizo lahko nekoč tudi res imeli. Pri jezikih

s skromno pregibno raznolikostjo različne besedne vrste pogosto nastopajo v isti formalni (črkovni) obliki. Zato jim lahko šele iz konteksta določimo pravilno formalno opredelitev. Primer je beseda *iron*, ki v angleščini pomeni v zvezah *to iron*, *the iron in the iron (lady)* bodisi *likati* (glagol), *železo* (samostalnik) ali pa *odločno* (*železno*) žensko (pridevnik). Njihov pomen je potemtakem določen glede na položaj v stavku (kontekst) in mnogokrat tudi glede na ločila. Obdelava konteksta je tudi pri besedni analizi za take jezike neizogibna. Za razliko od angleščine (Popovič, Willet 1990; Zupan 1999) se da pri slovenščini v bistveno večjem številu primerov že iz same besedne forme (črkovne oblike = osnova + končnica) ugotoviti, za katero besedno vrsto gre. Večinoma lahko hkrati ugotovimo še sklon, spol, število ali čas. Natančna analiza možnih končnic pri sklanjatvi ali spregatvi nam ob upoštevanju pravil, ki določajo povezave med končnicami besed in predlogi, zaimki ali pomožnimi glagoli, omogoča precejšno mero avtomatizma.

Na načelni jezikoslovni ravni so pri sklanjanju in spreganju končnice in pravila za uporabo predlogov ter oblik pomožnega glagola dokaj natančno določene. Jezikoslovna pravila, po katerih delimo sklanjatve in spregatve (Toporišič 1975; 1984; 1994; Lenček 1982) in po katerih tvorimo pravilne končnice, mehčamo soglasnike ali izpuščamo polglasnik, so znana, a so za računalniško uporabo preveč raznolika. Večina slovničnih pravil je v etimološkem smislu in iz pedagoško-didaktičnega vidika sicer logična, žal pa ni uporabna pri računalniški logiki v obliki: »če – potem« (*»if–then«*). Primer: pravila živosti za tožilnik ednine samostalnikov moškega spola ne moremo sprogramirati drugače, kot da označimo vse samostalnike moškega spola, da so bodisi »živi« bodisi »neživi«. S samo oznako živosti/neživosti pa še ne povemo, kako se ti samostalniki dejansko sklanjajo. Zato moramo istočasno povedati še, katere končnice pritičejo posameznemu samostalniku pri vseh sklonih. Tak način uporabe logičnih slovničnih pravil je torej neekonomičen in v bistvu ne spremeni dejstva, da je za vsak samostalnik potrebno eksplicitno navesti, kako se le-ta sklanja.

Hipoteza v tem prispevku pravi, da je primerneje pripisati vsaki besedi v slovarju (geslu) vse možne končnice, kot pa iskati, postaviti in prevesti v računalniško logiko vsa slovnična pravila in vse izjeme, ki se pri besedni analizi pojavljajo. V sestavku so navedeni vsi nizi računalniških končnic, ki so bili dobljeni po pregledu in klasifikaciji približno 160.000 slovarskih gesel. Za vse vrste pregibnih besed je naštetih 240 različnih nizov računalniških končnic. Vsaka beseda v slovarju, če je seveda pregibna, ima poleg računalniške osnove navedeno še številko niza računalniških končnic. Niz pa vsebuje vse možne končnice tega gesla. Vsi ugotovljeni nizi računalniških končnic so navedeni v tabelah II do IX. Zbiranje končnic, pregledovanje besedišča in klasifikacija besed je trajalo osem let (Zupan 1991).

Osnovna izhodišča in definicije

Velika večina slovnice je namenjena učenju maternega jezika in zato vedno predpostavlja neko minimalno jezikovno predznanje. Zaradi te predpostavke v slovnice niso navedena vsa slovnična pravila in vse izjeme, ki so potrebna za pravilno sklanjanje in spreganje. Domneva, da bo učenec po nekaj opisanih primerih znal vse

nadaljnje nadgraditi sam, se izkaže za tujca kot precej zahteven pogoj. Kot primer pogledajmo sklanjatve samostalnikov. V slovenskih slovnica (Žagar 1991) navajajo, da so pri samostalnikih moškega in ženskega spola štirje, pri samostalnikih srednjega spola pa trije sklanjatveni vzorci. Dodana so še pravila, ki pojasnjujejo, kako se pri različnih spolih in sklonih spreminjajo naglasi; povedanih je nekaj izjem, kot npr. podaljševanje osnove *z j* (*slikar*, *slikar-j-a*) in potem izjem od izjem (*meter*, *met(e)r-(j)-a*). Niso pa navedena še druga pravila in izjeme, ki so večini učencev s slovenskim maternim jezikom tako samoumevna, da jih je moč izpustiti ali pa so tako izjemna in redka, da praktično ne pridejo v poštev. Npr.: imenovalnik v množini, ki se konča na *-je*, je navadno pojasnjen le s tremi ali štirimi primeri (*brat-je*, *fant-je*, *gost-je*, *golob-je*), kar Slovincu zadostuje. Nikoli pa niso naštet **vsi** taki primeri (*škof-je*, *mož-je*, *ud-je*, *voz-je* in še mnogo drugih tudi tipološko posebnih *mož-je*, *las-je*, *voz-je*, *volc-je zob-je*). Tudi tu niso naštet vsi, ki pa so zbrani v računalniškem slovarju. Za računalniško obdelavo je namreč treba eksplicitno navesti prav vse. Primer za redko izjemo, ki skoraj nikoli ni omenjena v učbenikih, je sklanjanje samostalnika srednjega spola *igo* (*igo*, *ižesa*, *ižesu* ...). Upamo, da rojenemu Slovincu ali Slovenki posluh omogoči spoznanje, da se beseda sklanja podobno kot *uho* ali *oko*. Splošna pravila torej ne dajejo zanesljivih navodil, ki bi veljala za **vse** primere, in zato z njimi ne moremo narediti uporabnih računalniških programov, ker le-ti nimajo ne posluha, ne jezikovnega znanja. Ponovno pridemo do sklepa, da je najbolje vsaki besedi pripisati vse njene pregibne možnosti eksplicitno.

Hudo težavo povzroča dejstvo, da pri pisanju slovenščine ne uporabljamo naglasov. S tem so le-ti kot informacija za računalniško določitev pravih pregibnih oblik izgubljeni. Lep primer za dvoumnost in izgubo informacije pri izpuščanju naglasov je računalniška težava razlikovanja samostalnika od pridevnika v tako enostavnem primeru kot je naslov Levstikove povesti *Martin Krpan*. Zaradi opustitve naglasa računalnik ne zmore ločiti moškega imena *Martin* od pridevnika *Martin* ((od) Marte). Po drugi strani pa prav zaradi raznolikosti končnic slovenščina (in z njo večina slovanskih jezikov) nima toliko težav pri razlikovanju posameznih sklonov kot npr. angleščina, ki pozna le saški genitiv in nekaj množinskih oblik (Zupan 1999).

Seveda se tudi pri slovenščini ne smemo zanašati le na končnice. Poznamo celo vrsto dvoumnosti: nekateri skloni samostalnikov so oblikovno identični sklonom drugih besednih vrst. Primer za tako ekvivalenco so vsi samostalniki moškega spola, pri katerih roditeljske množine ni moč razlikovati od pridevniške oblike iste osnove: *gospod-ov*, *stol-ov*, *stroj-ev*. Takih primerov je še več, vendar niso toliko splošni, da bi jih lahko uokvirili v splošna pravila. Primer za netipično ekvivalenco (homografijo) besednih oblik (Popovič, Willet 1990) je samostalnik *puščava*, ki se v povsem enaki obliki pojavi tudi v drugi osebi dvojine sedanjika glagola *puščati*.

Vsi navedeni primeri potrjujejo, da je človekov razum bistveno boljje usposobljen za razpoznavanje in analizo besed, kot so ali morda bodo v bodočnosti usposobljeni računalniki. Ker so slovnice napisane za ljudi in ne za računalnike, je

za učinkovito besedno analizo na podlagi lingvističnih pravil iz učbenikov zelo težko sestaviti računalniške algoritme, tj. do vseh podrobnosti pojasnjene postopke.

Osnovna zamisel predstavljene rešitve problema avtomatske besedne analize temelji na ideji tako imenovane *računalniške osnove*. Računalniška osnova besede je definirana kot tisti najdaljši začetni del besede, ki se ohrani pri vseh pregibnih oblikah. Tako so računalniške osnove besed *miza*, *meter*, *lep*, *majhen*, *igrati* in *peti*: *miz-* (*miz-a*, *miz-e*,...), *met-* (*met-er*, *met-ra*,...), *lep-* (*lep-0*, *lep-a*,...), *majh-* (*majh-en*, *majh-na*,...), *igra-* (*igra-ti*, *igra-m*,...) in *p-* (*p-eti*, *p-ojem*,...). Računalniška osnova je lahko enaka lingvistični, kot v primerih *lep* in *igra-ti*, vendar marsikdaj ni, kar vidimo iz primera računalniške osnove *p-* pri glagolu *p-eti*: *p-ojem*, *p-oješ*, ... *bom p-el*, *sva p-ela* itd.

Največkrat so računalniške osnove krajše od oblikoslovnih osnov. To je lahko posledica izpuščanja polglasnikov, kot v primeru *majh-en*: *majh-na*, *majh-ne* itd., zaradi premen pri glagolu *i-skati*, *i-ščem*, *i-ščeš* itd. ali zaradi drugih posebnosti slovenščine.

Veliko računalniških osnov je povezanih z različnimi nizi računalniških končnic. Različni nizi računalniških končnic pripeljejo eno računalniško osnovo do različnih slovarskih gesel. Primer za to sta računalniški osnovi *d-* in *pet-*. Osnova *d-* ima tri nize računalniških končnic za geslo: *d-an* (*d-ne*, *d-neva*,...), za geslo *d-reti* (*d-erem*, *d-ereš*,...) in geslo *d-uti* (*d-mem*, *d-meš*,... (SP 1962)). Osnova *pet-* pa ima celo šest različnih nizov računalniških končnic, in sicer za gesla: *pet-a*, *pet-ek*, *Peter*, *pet-lja*, *pet-i* (števniki) in *pet-en/ni* (pridevnik).

Ker so v slovarju besedna gesla shranjena kot računalniške osnove in pripadajoči niz računalniških končnic, lahko vsaki besedi avtomatično poiščemo vse pregibne oblike. Velja tudi obratno: vsaki pregibni obliki lahko poiščemo pripadajoče slovarsko geslo (Popovič, Willet 1990; Zupan 1991). Edina stvar, ki jo moramo ob osnovi še poznati, so vsi možni nizi računalniških končnic. Zato je bil velik del raziskave osredotočen prav na določitev vseh možnih nizov slovenskih računalniških končnic v slovenskem jeziku.

Pregled nizov računalniških končnic

Nizi računalniških končnic so razdeljeni na samostalniške, pridevniške in glagolske. Samostalniški nizi se dele na računalniške končnice sklanjatev samostalnikov moškega, ženskega in srednjega spola ter na računalniške končnice množinskih samostalnikov. Ti zadnji so prav tako razdeljeni na nize za samostalnike moškega, ženskega in srednjega spola. Nizi pridevniških končnic so razdeljeni na take, ki vsebujejo pridevniške, števnike in zaimenske računalniške končnice. Samostalniški zaimki so zaradi specifičnosti obravnavani posebej: ne z nizi računalniških končnic, ampak kot samostojne nepregibne oblike. Najštevilčnejša skupina nizov so računalniške končnice glagolskih spregatev (89 različnih nizov). Pregled vseh nizov računalniških končnic kaže tabela I. Iz nje je razvidno, da je različnih nizov računalniških končnic 240.

Število računalniških končnic v nizih je pri posameznih besednih vrstah različno. Samostalniki imajo osemnajst, pridevniki dvanajst in glagoli enainvajset računalniških končnic. Končnice so v nizih navedene vedno v istem vrstnem redu. Poleg pravih računalniških končnic nastopata v nizih še dve oznaki: *-0* in *-#*: prva oznaka (*-0*) pomeni, da na tem mestu računalniška osnova nima končnice in lahko stoji samostojno, npr.: prvi sklon in četrti sklon prve moške sklanjatve ednine (tabela II, nizi 2, 4, 6 in 8); druga oznaka (*-#*) pa pomeni, da sklanjatev ali spregatev zadevnih končnic sploh ne pozna (npr.: množinske oblike besede *človek*, tabela II, niz 10).

Pri samostalnikih je vedno navedenih osemnajst računalniških končnic (za vse sklone v vseh številih) čeprav niso vse med seboj različne. Druga ženska sklanjatev ima sedem (npr.: *mis-el*, *-li*, *-lijo*, *-lima*, *-lih*, *-lim*, *-limi*), druga moška pa osem različnih računalniških končnic (*pob-a*, *-u*, *-om*, *-ov*, *-oma*, *-ih*, *-i*, *-e*). Tretje sklanjatve vseh spolov pa sploh nimajo računalniških končnic (primeri: *oča*, *mami* in *doma*). V tabelah II do IV samostalniških sklanjatev so računalniške končnice za ednino, dvojino in množino ločene s črto.

Tabela I: Pregled števila različnih nizov računalniških končnic za vse sklanjatve in spregatve

Računalniške končnice		Dolžina niza	Število nizov
Navadne samostalniške sklanjatve	moški	18	48
	ženski	18	29
	srednji	18	23
Množinske samostalniške sklanjatve	moški	6	5
	ženski	6	10
	srednji	6	7
Pridevniške sklanjatve	pridevniki	12	11
	števniki	12	9
	pridevniški zaimki	12	9
	samostalniški zaimki imajo individualne oznake	–	–
Glagolske spregatve		21	89
Skupaj			240

Zaradi ločevanja živosti v tožilniku ednine se število nizov različnih računalniških končnic pri moških samostalnikih skoraj podvoji. Samostalnikom za živa bitja so prirejeni drugačni nizi (z izpremenjeno končnico v tožilniku ednine) kot tistim za nežive stvari (primerjaj lihe in sode nize v tabeli II – razlikujejo se le po četrti končnici!). Edninske računalniške končnice za sklanjanje besede *žerjav-0* (ptica) so: *žerjav-0*, *-a*, *-u*, *-a*, *pri -u*, *z -om*, za besedo *žerjav-0* (dvigalna naprava) pa: *žerjav-0*, *-a*, *-u*, *-0*, *pri -u*, *z -om*. Podobno je tudi pri vseh ostalih moških samostalnikih, npr.: sklanjatvi samostalnikov na *-em*: *komuniz-em* in *Eraz-em*.

So še druge izjeme. Pri samostalnikih se za množice več od štiri v prvem sklonu uporablja drugačna končnica kot za tri ali štiri: *štirje slon-i*, *pet slon-ov* ali *štiri kače-e*, *pet kač-0* itd. Ta končnica je identična končnicama roditelja dvojine in

množine, ki sta v vseh samostalniških nizih na osmem oziroma štirinajstem mestu. Zato posebna oznaka ni potrebna.

Posebnosti so tudi dodatne računalniške končnice pri nekaterih množinskih oblikah: npr.: *sin-i* in *sin-ovi*, *grob-i* in *grob-ovi* itd. Posebnosti, netipičnosti in alternativne končnice moških sklanjatev so navedene v tabeli II v nizih od 37 do 43. Pri sklanjatih vseh spolov naletimo tudi na take nize računalniških kočnic, po katerih se sklanja le ena sama beseda, kar po definiciji predstavlja izjemo, npr.: *blag-or* (*blag-ra*, ...), *pes-em* (*pes-mi*, ...), *i-go* (*i-žesa*, ...), *u-ho* (*u-šesa*, ...) in *o-ko* (*o-česa*, ...) itd.

Navedene izjeme seveda še zdaleč niso vse. Vsi nizi različnih računalniških končnic, ki sem jih zasledil pri pregledu več kot 60.000 samostalnikov, so zbrani v tabelah II (moške), III (ženske) in IV (srednje).

Tabela II: Nizi samostalniških računalniških končnic moških sklanjatev

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
-0	-0	-0	-0	-0	-0	-0	-0	-0	-0
a	a	a	a	ja	ja	na	na	ta	a
u	u	u	u	ju	ju	nu	nu	tu	u
a	-0	a	-0	ja	-0	na	-0	ta	a
u	u	u	u	ju	ju	nu	nu	tu	u
om	om	em	em	jem	jem	nom	nom	tom	om
a	a	a	a	ja	ja	na	na	ta	a
ov	ov	ev	ev	jev	jev	nov	nov	tov	ov
oma	oma	ema	ema	jema	jema	noma	noma	toma	oma
a	a	a	a	ja	ja	na	na	ta	a
ih	ih	ih	ih	jih	jih	nih	nih	tih	ih
oma	oma	ema	ema	jema	jema	noma	noma	toma	oma
i	i	i	i	ji	ji	ni	ni	ti	-#
ov	ov	ev	ev	jev	jev	nov	nov	tov	-#
om	m	em	em	jem	jem	nom	nom	tom	-#
e	e	e	e	je	je	ne	ne	te	-#
ih	h	ih	ih	jih	jih	nih	nih	tih	-#
i	I	i	i	ji	ji	ni	ni	ti	-#
mulat	polip	garač	vrč	vratar	cekar	rabelj	nagelj	Pavle	človek

11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
ec	ec	eg	ej	ek	ek	el	el	elj	elj
ca	ca	ga	ja	ka	ka	la	la	lja	lja
cu	cu	gu	ju	ku	ku	lu	lu	lju	lju
ec	ca	eg	ja	ka	ek	la	el	lja	elj
cu	cu	gu	ju	ku	ku	lu	lu	lju	lju
cem	cem	gom	jem	kom	kom	lom	lom	ljem	ljem
ca	ca	ga	ja	ka	ka	la	la	lja	lja
cev	cev	gov	jev	kov	kov	lov	lov	ljev	ljev
cem	cema	goma	jema	koma	koma	loma	loma	ljema	ljema
ca	ca	ga	ja	ka	ka	la	la	lja	lja
cih	cih	gih	jih	kih	kih	lih	lih	ljih	ljih
cema	cema	goma	jema	koma	koma	loma	loma	ljema	ljema
ci	ci	gi	ji	ki	ki	li	li	lji	lji
cev	cev	gov	ij	kov	kov	lov	lov	ljev	ljev
cem	cem	gom	jem	kom	kom	lom	lom	ljem	ljem
ce	ce	ge	e	ke	ke	le	le	lje	lje
cih	cih	gih	jih	kih	kih	lih	lih	ljih	ljih
ci	ci	gi	ji	ki	ki	li	li	lji	lji
kršec	tepec	bezeg	zlodej	maček	sodček	osel	vatel	rabelj	nagelj

21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
em	em	en	en	enj	enj	er	er	es	es
ma	ma	na	na	nja	nja	ra	ra	sa	sa
mu	mu	nu	nu	nju	nju	ru	ru	su	su
ma	em	na	en	nja	enj	ra	er	sa	es
mu	mu	nu	nu	nju	nju	ru	ru	su	su
mom	mom	nom	nom	njem	njem	rom	rom	som	som
ma	ma	na	na	nja	nja	ra	ra	sa	sa
mov	mov	nov	nov	njev	njev	rov	rov	sov	sov
moma	moma	noma	noma	njema	njema	roma	roma	soma	soma
ma	ma	na	na	nja	nja	ra	ra	sa	sa
mih	mih	nih	nih	njih	njih	rih	rih	sih	sih
moma	moma	noma	noma	njema	njema	roma	roma	soma	soma
mi	mi	ni	ni	nji	nji	ri	ri	si	si
mov	mov	nov	nov	njev	njev	rov	rov	sov	sov
mom	mom	nom	nom	njem	njem	rom	rom	som	som
me	me	ne	ne	nje	nje	re	re	se	se
mih	mih	nih	nih	njih	njih	rih	rih	sih	sih
mi	mi	ni	ni	nji	nji	ri	ri	si	si
Erazem	kosem	oven	boben	suženj	reženj	pater	popper	pes	oves

31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
et	et	or	e	o	o	k	-0	an	(an)
ta	ta	ra	a	a	a	ka	a	neva	-#
tu	tu	ru	u	u	u	ku	u	nevu	-#
ta	et	or	e	a	o	ka	a	an	-#
tu	tu	ru	u	u	u	ku	u	nevu	-#
tom	tom	rom	om	om	om	kom	em	nevom	-#
ta	ta	ra	a	a	a	ka	a	neva	ni
tov	tov	rov	-0	ov	ov	k	-0	nevov	ni
toma	toma	roma	oma	oma	oma	koma	ema	nevoma	nema
ta	ta	ra	a	a	a	ka	a	neva	ne
tih	tih	rih	ih	ih	ih	cih	eh	nevih	neh
toma	toma	roma	oma	oma	oma	koma	ema	nevoma	nema
ti	ti	ri	i	i	i	ci	je	nevi	ni
tov	tov	rov	-0	ov	ov	k	-0	nevov	ni
tom	tom	rom	om	om	om	kom	em	nevom	nem
te	te	re	a	e	e	ke	e	neve	ni
tih	tih	rih	ih	ih	ih	cih	eh	nevih	neh
ti	ti	ri	i	i	i	ki	mi	nevi	ni
valpet	hrbet	blagor	Čile	Marko	kino	otrok	mož	dan	dan

41	42	43	44	45	46	47	48
-0	-0	-0	a	a	ja	-0	i
u	-#	-#	e	a	je	-#	ega
-#	-#	-#	i	u	ji	-#	emu
-#	-#	-#	o	a	jo	-#	ega
-#	-#	-#	i	u	ji	-#	em
-#	-#	-#	o	om	jo	-#	im
-#	ova	-#	i	a	ja	-#	a
-#	ovov	-#	-0	ov	ij	-#	ih
-#	ovoma	-#	ama	oma	jema	-#	ima
-#	ova	-#	i	a	ji	-#	a
-#	ovih	eh	ah	ih	jih	-#	ih
-#	ovoma	-#	ama	oma	jema	-#	ima
-#	ovi	-#	e	i	ji	-#	i
-#	ovov	-#	-0	ov	ij	-#	ih
-#	ovom	-#	am	om	jem	-#	im
-#	ove	eh	e	e	je	-#	e
-#	ovih	-#	ah	ih	jih	-#	ih
-#	ovi	-#	ami	i	ji	-#	imi
med	vrt	dol	sluga	poba	vodja	oča	stari

Tabela III: Nizi samostalniških računalniških končnic ženskih sklanjatev

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
a	a	a	a	(ca)	ja	(ka)	la	lja	ma
e	e	e	e	-#	je	-#	le	lje	me
i	i	i	ej	-#	ji	-#	li	lji	mi
o	o	o	o	-#	jo	-#	lo	ljo	mo
i	i	i	e	-#	ji	-#	li	lji	mi
o	o	o	o	-#	jo	-#	lo	ljo	mo
i	i	i	e	-#	ji	-#	li	lji	mi
-0	j	i	e	ac	ij	ak	el	elj	em
ama	ama	ema	ema	-#	jama	-#	lama	ljama	mama
i	i	i	e	-#	ji	-#	li	lji	mami
ah	ah	eh	eh	-#	jah	-#	lah	ljah	mah
ama	ama	ema	ema	-#	jama	-#	lama	ljama	mama
e	e	i	e	-#	je	-#	le	lje	me
-0	j	i	a	ac	ij	ek	el	elj	em
am	am	em	em	-#	jam	-#	lam	ljam	mam
e	e	i	e	-#	je	-#	le	lje	me
ah	ah	eh	eh	-#	jah	-#	lah	ljah	mah
ami	ami	emi	emi	-#	jami	-#	lami	ljami	mami
pišk-a	bo-a	sl-a	gosp-a	ov-ca	zar-ja	peč-ka	nič-la	kok-lja	tek-ma

11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
na	nja	ra	va	ev	o	-0	-0	i	i
ne	nje	re	ve	ve	e	i	i	vi	ere
ni	nji	ri	vi	vi	i	i	i	vi	eri
no	njo	ro	vo	ev	o	-0	-0	i	er
ni	nji	ri	vi	vi	i	i	i	vi	eri
no	njo	ro	vo	vijo	o	jo	jo	vjo	ero
ni	nji	ri	vi	vi	i	i	i	vi	eri
en	enj	er	ev	ev	-0	i	i	vi	era
nama	njama	rama	vama	vima	ama	ima	ema	vema	erama
ni	nji	ri	vi	vi	i	i	i	vi	eri
nah	njah	rah	vah	vah	ah	ih	eh	veh	erah
nama	njama	rama	vama	vama	ama	ima	ema	vema	erama
ne	nje	re	ve	ve	e	i	i	vi	ere
en	enj	er	ev	ev	-0	i	i	vi	era
nam	njam	ram	vam	vam	am	im	em	vem	eram
ne	nje	re	ve	ve	e	i	i	vi	ere
nah	njah	rah	vah	vah	ah	ih	eh	veh	erah
nami	njami	rami	vami	vami	ami	mi	mi	vmi	erami
him-na	luk-nja	šav-ra	smokev	belitev	Argo	plavut	klet	kr-i	hč-i

21	22	23	24	25	26	27	28	29
el	em	an	en	enj	er	et	-0	a
li	mi	ni	ni	nji	ri	ti	-0	e
li	mi	ni	ni	nji	ri	ti	-0	i
el	em	an	en	enj	er	et	-0	o
li	mi	ni	ni	nji	ri	ti	-0	i
lijo	mijo	nijo	nijo	njjo	rijo	tjo	-0	o
li	mi	ni	ni	nji	ri	ti	-0	i
lima	mim	ni	ni	njima	er	et	-0	ih
li	mima	nema	nima	njima	rima	tema	-0	ima
li	mi	ni	ni	nji	ri	tima	-0	i
lih	mih	neh	nih	njima	rih	teh	-0	ih
lima	mima	nema	nima	njima	rima	tima	-0	ima
li	mi	ni	ni	nji	ri	ti	-0	e
li	em	ni	ni	enj	er	ti	-0	ih
lim	mim	nem	nim	njim	rim	tem	-0	im
li	mi	ni	ni	nji	ri	ti	-0	e
lih	mih	neh	nih	njih	rih	tmi	-0	ih
limi	mimi	nmi	nimi	njimi	rimi	tmi	-0	imi
mis-el	pes-em	rav-an	kaz-en	povod-enj	reb-er	lak-et	Ines	star-a

Tabela IV: Nizi samostalniških računalniških končnic srednjih sklanjatev

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
o a u o u om	o a u o u om	o a u o u om	O esa esu o esu esom	go žesa žesu go žesu žesom	ho šesa šesu ho šesu šesom	ko česa česu ko česu česom	lo la lu lo lu lom	mo ma mu mo mu mom	no na nu no nu nom
i - oma i ih oma	i i ima i ih ima	esi es esoma esi esih esoma	esi es esoma esi esih esoma	žesi žes žesoma žesi žesih žesoma	šesi šes šesoma šesi šesih šesoma	česi čes česoma česi česih česoma	li el loma li lih loma	mi em mima mi mih mima	ni en noma ni nih noma
a - om a ih i	a i im a ih i	esa es esom esa esih esi	esa es esom esa esih esi	žesa žes žesom žesa žesih žesi	šesa šes šesom šesa šesih šesi	či čes čem či čeh čmi	la el lom la lih li	ma em mom ma mih mi	na en nom na nih ni
blag-o	zl-o	neb-o	tel-o	i-go	u-ho	o-ko	ges-lo	pis-mo	ok-no

11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
ro ra ru ro ru rom	vo va vu vo vu vom	e a u e u em	je ja ju je ju jem	lje lja lju lje lju ljem	nje nja nju nje nju njem	rje rja rju rje rju rjem	-0 na nu -0 nu nom	-0 sa su -0 su som	-0 ta tu -0 tu tom
ri er roma ri rih roma	vi ev voma vi vih voma	i -0 ema i ih ema	ji ij jema ji jih jema	lji elj ljema lji ljih ljema	nji enj njema nji njih njema	rji erij rjema rji rjih rjema	ni n noma ni nih noma	si s soma si sih soma	ti t toma ti tih toma
ra er rom ra rih ri	va ev vom va vom vi	a -0 em a ih i	ja ij jem ja jih ji	lja elj ljem lja ljih lji	nja enj njem nja njih nji	rja erij rjem rja rjih rji	na n nom na nih ni	sa s som sa sih si	ta t tom ta tih ti
jed-ro	ubošt-vo	kesan-je	žret-je	dup-lje	tr-nje	ned-rje	sle-me	oje-0	revše-0

21	22	23
-0 va vu -0 vu vom	o ega emu o em im	je jega jemu je jem jim
vi vov voma vi vih voma	a ih ima i ima im	ji ij jema ji jih jema
vi ev vom ve vih vi	a ih im a ih imi	ja ij jem ja jih jimi
poldne	Laško	Kozje

Naslednji nizi računalniških končnic, ki vsebujejo le po šest končnic, pripadajo množinskim samostalnikom, ki jih je v slovenščini ni niti 500. Največ je ženskih (307). Ti imajo tudi največ različnih nizov računalniških končnic (tabela VI). Najmanj množinskih samostalnikov je srednjega spola – le 30, a imajo kljub temu več različnih nizov računalniških končnic kot moški (primerjaj tabeli V in VII). Pri moških množinskih samostalnikih je dodan še niz z eno samo računalniško končnico *-je* (tabela V, niz 5). Ta opiše posebno obliko imenovalnika množine samostalnikov kot so *očet-je*, *mož-je*, *škof-je* itd.

Tabela V: Nizi računalniških končnic moških množinskih samostalniških sklanjatev

1	2	3	4	5
i	i	i	je	(je)
ov	ev	ih	i	-#
om	em	im	em	-#
e	e	e	je	-#
ih	ih	ih	eh	-#
i	i	imi	mi	-#
Žir-i	Radenc-i	domač-i	ljud-je	očet-je

Tabela VI: Nizi računalniških končnic ženskih množinskih samostalniških sklanjatev

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
i	i	i	e	je	le	lje	ne	re	ve
i	i	i	-0	ij	el	elj	en	er	ev
im	im	em	am	jam	lam	ljam	nam	ram	vam
i	i	i	e	je	le	lje	ne	re	ve
ih	ih	eh	ah	jah	lah	ljah	nah	rah	vah
imi	mi	mi	ami	jami	lami	ljami	nami	rami	vami
gosl-i	prs-i	san-i	man-ce	gar-je	org-le	dim-lje	os-ne	cit-re	buk-ve

Tabela VII: Nizi računalniških končnic srednjih množinskih samostalniških sklanjatev

1	2	3	4	5	6	7
a	a	a	a	la	ra	(a)
-0	-0	-0	-0	al	er	-#
am	em	om	om	lom	rom	-#
a	a	a	a	la	ra	-#
ah	ih	ih	eh	leh	rih	-#
i	i	i	mi	li	ri	emi
pljuč-a	železc-a	črev-a	drv-a	t-la	ned-ra	tl-a

Samostalniškim nizom končnic slede pridevniški. Ker se morajo pridevniške sklanjatve poleg s sklonom in številom ujemati s samostalnikom tudi v spolu, bi lahko bilo v vsakem pridevniškem nizu trikrat toliko računalniških končnic kot pri samostalnikih, torej štiriinpetdeset. K sreči je v veliki večini nizov med vsemi teoretično možnimi računalniškimi končnicami le po dvanajst različnih. Zato tudi različnih nizov ni veliko: osem standardnih nizov računalniških končnic in trije nizi z eno samo, dodatno računalniško končnico (tabela VIII). Edina večja razlika med nizi končnic je pri pridevnikih na *-ski* in *ški*. Pri njih se določna in nedoločna oblika ne razlikujeta. Zato se pri teh nizih prva končnica *-i* ponovi na četrtem mestu (drugi nizi v tabelah VIII–X). Posebne končnice *-ak*, *-al* in *-an* nastopajo le pri nekaj pridevnikih, npr.: *meh-ek* (*meh-ak*), *svet-el* (*svet-al*) in *tem-en* (*tem-an*). Tem pridevnikom so poleg navadnih končnic pripisani še dodatni nizi, tako da ima npr.

pridevnik *moč-en* v računalniškem slovarju poleg niza končnic na *-en* (tabela VIII, niz 5) naveden še niz z eno samo končnico *-an* (tabela VIII, niz 11). Podobno je v vseh ostalih primerih. Če se beseda sklanja (ali sprega) na dva različna načina, ima dva niza računalniških končnic.

Pri pridevniških sklanjatvah števnikov in zaimkov je število različnih nizov še manjše. V bistvu gre pri obeh tabelah le za pet oziroma tri standardne (tabela IX, nizi 1–5 in tabela X, nizi 1–3) in za dodatne nize računalniških končnic, ki se pojavljajo samo pri izjemah (tabela IX, nizi 6–9 in tabela X, nizi 4–9). Standardni nizi števnških in zaimenskih standardnih končnicah so identični s standardnimi nizi pridevniških. Identične nize imamo v različnih tabelah samo zaradi tega, da računalniški slovar razlikuje med števnik, zaimki in pridevniki, ki se sicer sklanjajo z enakimi računalniškimi končnicami. S tem omogočimo, da računalnik pri analizi avtomatično sporoči, ali gre pri besedi za pridevnik, števnik ali zaimek. Deležniki v slovarju nimajo posebnih nizov računalniških končnic, ampak iste kot pridevniki. V izboljšavah so predvidene posebne tabele in oznake tudi za deležnike, ki se sklanjajo kot pridevniki.

Tabela VIII: Nizi pridevniških računalniških končnic za pridevnike

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
-0	i	ek	el	en	ev	eljk	er	(-ak)	(-al)	(-an)
a	a	ka	la	na	va	lja	ra	-#	-#	-#
e	e	ke	le	ne	ve	lje	re	-#	-#	-#
i	i	ki	li	ni	vi	ljki	ri	-#	-#	-#
o	o	ko	lo	no	vo	ljo	ro	-#	-#	-#
em	em	kem	lem	nem	vem	ljem	rem	-#	-#	-#
im	im	kim	lim	nim	vim	ljim	rim	-#	-#	-#
ih	ih	kih	lih	nih	vih	ljih	rih	-#	-#	-#
ega	ega	kega	lega	nega	vega	ljeга	rega	-#	-#	-#
emu	emu	kemu	lemu	nemu	vemu	ljemu	remu	-#	-#	-#
ima	ima	kima	lima	nima	vima	ljima	rima	-#	-#	-#
imi	imi	kimi	limi	nimi	vimi	ljimi	rimi	-#	-#	-#
blag	piransk-i	slad-ek	svet-el	moč-en	plit-ev	dup-elj	pik-er	slad-ak	svet-al	moč-an

Tabela IX: Nizi pridevniških računalniških končnic za števnik

1	2	3	4	5	6	7	8	9
-0	i	en	em	-0	den	a	lje	je
a	a	na	ma	ta	-#	e	i	i
e	e	ne	me	te	-#	eh	eh	ih
i	i	ni	mi	ti	-#	em	em	im
o	o	no	mo	to	-#	ema	ema	ima
em	em	nem	mem	tem	-#	emi	emi	imi
im	im	nim	mim	tīm	-#	emima	emima	-#
ih	ih	nih	mih	tih	-#	emimi	emimi	-#
ega	ega	nega	mega	tega	-#	-#	-#	-#
emu	emu	nemu	memu	temu	-#	-#	-#	-#
ima	ima	nima	mima	tīma	-#	-#	-#	-#
imi	imi	nimi	mimi	tīmi	-#	-#	-#	-#
en	prv-i	enoj-en	os-em	sto	e-den	dv-a	tr-ije	štūr-je

Tabela X: Nizi pridevniških računalniških končnic za pridevniške zaimke

1	2	3	4	5	6	7	8	9
-0	i	en	do	a	le	ole	enle	es
a	a	na	a	a	ale	ale	nale	sa
e	e	ne	e	e	ele	ele	nele	se
i	i	ni	i	i	ile	ile	nile	si
o	o	no	o	o	ole	ole	nole	so
em	em	nem	om	em	emle	emle	nemle	sem
im	im	nim	im	ej	imle	ejle	nimle	sej
ih	ih	nih	ih	eh	ihle	ehle	nihle	seh
ega	ega	nega	oga	ega	egale	egale	negale	sega
emu	emu	nemu	omu	emu	emule	emule	nemule	semu
ima	ima	nima	ima	ema	imale	emale	nimale	sema
imi	imi	nimi	imi	emi	imile	emile	nimile	semi
moj	tist-i	takb-en	nek-do	t-a	tak-le	t-ole	takš-ele	v-es

Pri zaimkih je treba omeniti še računalniški zapis sklanjatev samostalniških zaimkov. Ker večina samostalniških zaimkov sploh nima računalniške osnove (pri sklanjanju se spreminja celotna beseda, npr.: *jaz, mene; on, njega; ona, nje; mi, nas* itd.), so v računalniškem slovarju oblike vseh samostalniških zaimkov navedene eksplicitno. Vsaka oblika je opisana s štirimestno kodo: s številom med 5000 in 5999. Prva cifra kode: »5« signalizira, da je beseda samostalniški zaimek, druge tri pa povedo sklon s katerim se le-ta veže. To pomeni, da so v računalniškem slovarju kot samostojne besede posamično navedeni vsi samostalniški zaimki v vseh sklonih. Za bodočo avtomatsko besedno in stavčno analizo, čemur je opisani računalniški slovar namenjen, je zanesljivo prepoznavanje vseh oblik samostalniških zaimkov ena pomembnejših nalog.

Daleč največ različnih nizov računalniških končnic je pri glagolskih spregatvah. Med vsemi devetinosemdesetimi nizi (tabela XI) je enainosemdeset popolnih in sedem delnih. Večino popolnih nizov (75) sestavljajo končnice spregatev glagolov na *-ti*, ostanek pa šest nizov računalniških končnic spregatev glagolov na *-či*. Ostalih osem delnih nizov vsebuje računalniške končnice izjem in nepravilnosti. V popolnih nizih glagolskih spregatev je 21 različnih računalniških končnic. Poleg nedoločniške končnice (*-ti* ali *-či*) so vse končnice za tvorjenje sedanjikovih oblik (*sem, boš, bo, bova, bosta, bomo, boste, bodo/bojo*), vse oblike deležnikov prihodnika in preteklika (*-l, -la, -le, -li in -lo*), vse računalniške končnice velelnega naklona (5 računalniških končnic) in ena trpniška končnica (*-t*). Zanimivo je, da se velikanska večina glagolov sprega z natanko 21 različnimi računalniškimi končnicami in da je izjem pri tem sorazmeroma malo ne glede na to, ali je glagol pravilni ali nepravilni.

Nizi računalniških končnic so pri glagolih urejeni po nekoliko prirejenem abecednem redu in dolžini nedoločniške končnice (tabela XI). Najprej so nizi za spreganje glagolov na *-ti*. To so: *-ti, -ati, -eti, -iti, -sti, uti*, nato pa še glagoli na *-či* in *-eči*.

Zadnjih osem nizov so končnice pri spregatvah *računalniško* nepravilnih glagolov in izjem. Računalniško nepravilni glagoli so dvojni. Prvi so tisti, ki se pri spreganju spremenijo v **celoti** in sploh nimajo računalniške osnove, npr.: *biti (sem, si, je, ...)*, *ne imeti (nimam, nimaš, ...)*, *gnati (ženem, ženeš, ...)* in *scati (ščijem,*

ščiješ, ...). Drugi pa imajo alternativne spregatve brez nekaterih oblik, npr.: *iti* (*idem, ideš, ...*; z varianto: *grem, greš, ...*; in še z drugačnimi deležniki: *šel, šla, ...*),.

Posebnost slovenske glagolske spregatve je alternativna možnost računalniške končnice pri tretji osebi sedanjika v množini, npr. glagol *rasti*: (z oblikama *rast-ejo* in *rast-o*). Obe ti dve računalniški končnici (običajna in alternativna) nastopata v tabelah glagolskih nizov vedno na devetem in desetem mestu. Poleg glavne ima alternativno računalniško končnico 30 nizov, ostali pa ne.

Spregatvene oblike pomožnih glagolov *biti* (*sem, si, je, sva, smo, ... bom, boš, ... bodo ...*) in *ne biti* (*nisem, nišva, ni, ... niste, ... niso...*) so v računalniškem slovarju podane kot nepregibne besede, podobno kot samostalniški zaimki, torej vsaka oblika posebej (zadnja vrsta tabele XII).

Tabela XI: Nizi glagolskih računalniških končnic

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ti	ti	ti	ti	ti	ti	ti	ti	ti	ti
m	m	m	em	dem	dem	jem	nem	tem	vem
š	š	š	eš	deš	deš	ješ	neš	teš	veš
-0	-0	-0	e	de	de	je	ne	te	ve
va	va	va	eva	deva	deva	jeva	neva	teva	veva
ta	ta	sta	eta	deta	deta	jeta	neta	teta	veta
mo	mo	mo	emo	demo	demo	jejo	nemo	temo	vemo
te	te	ste	ete	dete	dete	jemo	nete	tete	vete
jo	jo	jo	ejo	dejo	dejo	jete	nejo	tejo	vejo
-#	-#	-#	o	do	do	jo	-#	to	-#
l	l	l	el	del	šel	l	l	tel	l
la	la	la	la	dla	šla	la	la	tla	la
le	le	le	le	dle	šle	le	le	tle	le
li	li	li	li	dli	šli	li	li	tli	li
lo	lo	lo	lo	dlo	šlo	lo	lo	tlo	lo
-0	j	j	i	di	di	j	ni	ti	vi
va	jva	jva	iva	diva	diva	jva	niva	tiva	viva
ta	jta	jta	ita	dita	dita	jta	nita	tita	vita
mo	jmo	jmo	imo	dimo	dimo	jmo	nimo	timo	vimo
te	jte	jte	ite	dite	dite	jte	nite	tite	vite
t	t	t	t	t	t	t	t	t	t
cepiti	tacati	dati	nesti	najti	najti	biti	vstati	rasti	pleti
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
ati	ati	ati	ati	ati	ati	ati	cati	dati	dati
em	em	em	im	jem	ljem	ojim	čem	m	dam
eš	eš	eš	iš	ješ	lješ	ojiš	češ	š	dam
e	e	e	i	je	lje	oji	če	-	daš
eva	eva	eva	iva	jeva	ljeva	ojiva	čeva	va	dava
eta	eta	eta	ita	jeta	ljeta	ojita	četa	sta	data
emo	emo	emo	imo	jemo	ljemo	ojimo	čemo	mo	damo
ete	ete	ete	ite	jete	ljete	ojite	čete	ste	date
ejo	ejo	ejo	ijo	jejo	ljejo	ojijo	čejo	jo	dajo
o	o	-#	e	-#	-#	oje	-#	do	-#
al	al	al	al	al	al	al	cal	dal	dal
ala	ala	ala	ala	ala	ala	ala	cala	dala	dala
ale	ale	ale	ale	ale	ale	ale	cale	dale	dale
ali	ali	ali	ali	ali	ali	ali	cali	dali	dali
alo	alo	alo	alo	alo	alo	alo	calo	dalo	dalo
-0	i	aj	i	ji	lji	oj	či	j	j
va	iva	ajva	iva	jiva	ljiva	ojva	čiva	jva	jva
ta	ita	ajta	ita	jita	ljita	ojta	čita	jta	jta
mo	imo	ajmo	imo	jimo	ljimo	ojmo	čimo	jmo	jmo
te	ite	ajte	ite	jite	ljite	ojte	čite	jte	jte
at	at	at	at	at	at	at	cat	dat	dat
sijati	žgati	majati	tičati	orati	kopati	stati	klicati	povedati	gledati

21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
dati jem ješ je jeva jeta jemo jete jejo -#	gati žem žeš že ževa žeta žemo žete žejo -#	gnati ženem ženeš žene ženeva ženeta ženemo ženete ženejo ženo	hati šem šeš še ševa šeta šemo šete šejo -#	jati nem neš ne neva neta nemo nete nejo -0	kati čem češ če čeva četa čemo čete čejo -#	skati ščem ščeš šče ščeva ščeta ščemo ščete ščejo -#	lati eljem elješ elje eljeva eljeta eljemo eljete eljejo -#	lati oljem olješ olje oljeva oljeta oljemo oljete oljejo -#	rati erem ereš ere ereva ereta eremo erete erejo ero
jil jila jile jili jilo	gal gala gale gali galo	gnal gnala gnale gnali gnalo	hal hala hale hali halo	jal jala jale jali jalo	kal kala kale kali kalo	skal skala skale skali skalo	lal lala lale lali lalo	lal lala lale lali lalo	ral rala rale rali ralo
ji jiva jita jimo jite dat	ži živa žita žimo žite gat	ženi ženiva ženita ženimo ženite gnat	ši šiva šita šimo šite hat	ni niva nita nimo nite jat	či čiva čita čimo čite kat	šči ščiva ščita ščimo ščite skat	elji eljiva eljita eljimo eljite lat	olji oljiva oljita oljimo oljite lat	eri eriva erita erimo erite rat
glodati	trgati	gnati	pihati	dejati	jokati	iskati	stlati	klati	prati

31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
rati erjem erješ erje erjeva erjeta erjemo erjete erjejo -#	rati orjem orješ orje orjeva orjeta orjemo orjete orjejo -#	sati šem šeš še ševa šeta šemo šete šejo -#	scati ščijem ščiješ ščije ščijev ščijet ščijem ščijet ščijet ščijet ščijet -#	slati šljem šlješ šlje šljeva šljeta šljemo šljite šljejo -#	vati jem ješ je jeva jeta jemo jete jejo -#	vati ujem uješ uje ujeva ujeta ujemo ujete ujeto -#	vati ovem oveš ove oveva oveta ovemo ovete ovejo -#	evati ujem uješ uje ujeva ujeta ujemo ujete ujejo -#	ovati ujem uješ uje ujeva ujeta ujemo ujete ujejo -#
ral rala rale rali ralo eri	ral rala rale rali ralo orji	sal sala sale sali salo ši	scal scala scale scali scalo ščij	slal slala slale slali slalo šlji	val vala vale vali valo j	uval uvala uvale uvali uvalo uj	val vala vale vali valo ovi	eval evala evale evali evalo uj	oval ovala ovale ovali ovalo uj
eriva erita erimo erite rat	orjiva orjita orjimo orjite rat	šiva šita šimo šite sat	ščijva ščijta ščijmo ščijte scat	šljiva šljita šljimo šljite slat	jva jta jmo jte vat	ujva ujta ujmo ujte uvat	oviva ovita ovimo ovite vat	ujva ujta ujmo ujte evat	ujva ujta ujmo ujte ovat
srati	prati	risati	scati	poslati	ruvati	rvati	pozvati	ločevati	Strahovati

41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
tati čem češ če čeva četa čemo čete čejo -#	zati žem žeš že ževa žeta žemo žete žejo -#	eti am aš a ava ata amo ate ajo -#	eti em eš e eva eta emo ete ejo o	eti em eš e eva eta emo ete ejo o	eti im iš i iva ita imo ite ijo e	eti jem ješ je jeva jeta jemo jete jo jo	eti mem meš me meva meta memo mete mejo mo	eti amem ameš ame ameva ameta amemo amete amejo emo	eti nem neš ne neva neta nemo nete nejo no
tal tala tale tali talo	zal zala zale zali zalo	el ela ele eli elo	l la le li lo	el ela ele eli elo	el eli ele ela elo	l la le li lo	el ela ele eli elo	el ela ele eli elo	el ela ele eli elo
či čiva čita čimo čite tat	ži živa žita žimo žite zat	ej ejva ejta ejmo ejte et	i iva ita imo ite et	i iva ita imo ite et	i iva ita imo ite et	ji jiva jita jimo jite t	mi miva mita mimo mite et	emi emiva emita emimo emite et	ni niva nita nimo nite et
metati	rezati	imeti	zreti	uspjeti	pršeti	mreti	oteti	najeti	načeti

51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
eti anem aneš ane aneva aneta anemo anete anejo eno	eti anjem anješ anje anjeva anjeta anjemo anjete anjeto -#	eti ojem oješ oje ojeva ojeta ojemo ojete ojejo ojo	deti m š -0 va sta mo ste jo do	jeti mem meš me meva meta memo mete mejo -#	leti eljem elješ elje eljeva eljeta eljemo eljete eljeto -#	leti olnem olneš olne olneva olneta olnemo olnete olnejo -#	reti erem ereš ere ereva ereta eremo erete erejo ero	reti arem areš are areva areta aremo arete arejo -#	teti čem češ če čeva četa čemo čete čejo -#
el ela ele eli elo	el ela ele eli elo	el ela ele eli elo	del dela dele deli delo	jel jela jele jeli jelo	lel lela lele leli lelo	lel lela lele leli lelo	rl rla rle rli rlo	rl rla rle rli rlo	tel tela tele teli telo
ani aniva anita animo anite et	anji anjiva anjita anjimo anjite et	oj ojva ojta ojmo ojte et	di diva dita dimmo dite det	mi miva mita mimo mite jet	elji eljiva eljita eljimo eljite let	olni olniva olnita olnimo olnite let	ri driva rita rimo rite ret	ri rita riva rimo rite ret	-# -# -# -# -# tet
meti	žeti	peti	vedeti	prijeti	mleti	klati	dreti	treti	hoteti

61	62	63	64	65	66	67	68	69	70
iti em eš e eva eta emo ete ejo -#	iti im iš i iva ita imo ite ijo e	iti idem ideš ide ideva ideta idemmo idete idejo -#	iti jdem jdeš jde jdeva jdeta jdemo jdete jdejo -#	iti jdem jdeš jde jdeva jdeta jdemo jdete jdejo -#	sti m š -0 va sta mo ste do jo	sti em eš e eva eta emo ete ejo -#	sti dem deš de deva deta demo dete dejo -#	sti dem deš de deva deta demo dete dejo -#	sti tem teš te teva teta temo tete tejo to
il ila ile ili ilo	il ila ile ili ilo	šel šla šle šli šlo	šel šla šle šli šlo	šel šla šle šli šlo	del dla dle dli dlo	el la le li lo	l la le li lo	del dla dle dli dlo	tel tla tle tli tlo
i iva ita imo ite it	i iva ita imo ite it	idi idiva idita idimo idite it	jdi jdiva jdita jdimo jdite it	jdi jdiva jdita jdimo jdite it	j jva jta jmo jte st	i iva ita imo ite st	di diva dita dimmo dite st	di diva dita dimmo dite st	ti tiva tita timo tite st
crkniti	gubiti	zaiti	zaiti	najti	jesti	tepsti	krasti	mesti	mesti

71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
sti zem zeš ze zeva zeta zemo zete zejo -#	lesti olzem olzeš olze olzeva olzeta olzemo olzete olzejo -#	uti mem meš me meva meta memo met mejo me	uti ovem oveš ove oveva oveta ovemo ovete ovejo -#	uti pem peš pe peva peta pemo pete pejo po	či čem češ če čeva četa čemo čete čejo ko	či rem reš re reva reta remo rete reje -#	či rem reš re reva reta remo rete rejo -#	či žem žeš že ževa žeta žemo žete žejo -#	či žem žeš že ževa žeta žemo žete žejo -#
zel zla zle zli zlo	olzel olzla olzle olzli olzlo	mel mela mele meli melo	ul ula ule uli ulo	spel pela pele peli pelo	kel kla kle kli klo	gel gla gle gli glo	gel gla gle gli glo	gel gla gle gli glo	gel gla gle gli glo
zi ziva zita zimo zite st	olzi olziva olzita olzimo olzite lest	mi miva mita mimo mite mit	uj ujva ujta ujmo ujte ut	pi piva pita pimo pite ut	ci civa cita cimo cite č	zi ziva zita zimo zite č	-# -# -# -# č	zi ziva zita zimo zite č	ži živa žita žimo žite č
gristi	mlesti	duti	pluti	vsuti	teči	pomoči	zmoči	vpreči	leči

81	82	83	84	85	86	87	88	89
eči	(eči)	(či)	iti	(iti)(em)	(ti)	(ti)	(ti)	
žem	-#	#	om	m	em	m	-#	-#
žeš	-#	#	oš	š	eš	š	-#	-#
že	-#	#	o	-0	e	-	-#	-#
ževa	-#	#	ova	va	eva	va	-#	-#
žeta	-#	#	osta	sta	eta	ta	-#	-#
žemo	-#	#	omo	mo	emo	mo	-#	-#
žete	-#	#	oste	ste	ete	te	-#	-#
žejo	-#	#	odo	do	ejo	jo	-#	-#
-#	-#	-#	il	jo	o	-#	-#	-#
gel	-#	#	ila	-#	-#	-#	-l	el
gla	-#	#	ile	-#	-#	-#	-la	la
gle	-#	#	ili	-#	-#	-#	-le	le
gli	-#	#	ilo	-#	-#	-#	-li	li
glo	-#	#	odem	-#	-#	-#	-lo	lo
zi	ži	či	odeš	-#	i	-#	-#	#
ziva	Živa	čiva	odiva	-#	iva	-#	-#	-#
zimo	Žita	čita	odita	-#	ita	-#	-#	-#
zita	Žimo	čimo	odimo	-#	imo	-#	-#	-#
zite	Žite	čite	odite	-#	ite	-#	-#	-#
eč	eč	č	it	-#	it	-#	t	#
vreči	vreči	teči	biti	iti	iti	ne imeti	gnati	iti
				grem	pojdem			šel

Nepregibne besedne vrste

Vse ostale slovarske besede ali gesla so nepregibna in zato v računalniškem slovarju nimajo niza končnic. Nepregibne besede so označene s števili, ki povedo besedno vrsto. Oznake nepregibnih vrst so podane v tabeli XII.

Tabela XII: Oznake nepregibnih besed v računalniškem slovarju. Oznaka sklona je označena z drugo do četrto cifro kode. Za kombinacije več kot treh sklonov se uporablja več oznak. Pri predlogih pomeni oznaka sklona s katerim sklonom se vežejo.

	Dodatni kriterij	Oznaka	Oznaka	Oznaka
Prislovi	krajevni	2001		
	časovni	2002		
	vzročni	2003		
	načinovni	2004		
		Predlogi	Sam. zaimki	Pom. glag.
	1. sklon	3001	5001	9001
	2. sklon	3002	5002	9002
	3. sklon	3003	5003	9003
	4. sklon	3004	5004	9004
	5. sklon	3005	5005	9005
	6. sklon	3006	5006	9006
	2 in 5. sklon	3025	5025	9025
	2., 4., 6. sklon	3246	5246	9246
Vezniki		4000		
Kratice in tujke		6000		
Medmeti		7000		
Členki		8000		

V računalniškem slovarju je zbranih nekaj več kot 156.000 računalniških osnov in nepregibnih gesel. Vsa gesla omogočajo računalniku, da s pomočjo računalniških

končnic prepozna približno 2 milijona različnih besednih oblik. Tabela XIII kaže podroben pregled vsebine računalniškega slovarja.

Na tem mestu je možna krajša primerjava z gesli SSKJ, ki jih opisuje Jakopin (1995) in pregled, kje bi se dalo z združitvijo obeh korpusov pridobiti. Oba slovarja se dokaj dobro pokrivata, do večjih razlik pride le pri pridevniki, ki jih je v računalniškem slovarju precej več kot v SSKJ (70.000 proti 21.000). Vzrok je v tem, da ima v računalniškem slovarju skoraj vsak samostalnik tudi pridevniško obliko. Pri samostalniki ima računalniški slovar približno 60.000 besed, SSKJ pa 51.500. Razlika v prid računalniškega slovarja gre na račun pomanjševalnic in ženskih oblik, ki jih SSKJ nima toliko. Glagolov pa ima SSKJ skoraj 2000 več kot računalniški slovar (16.479 proti 14.760). Menim, da gre razlika največ na račun različnih predpon. Ostale besedne vrste, ki so v glavnem nepregibne, so bistveno manj številčne in so zaradi tega tudi razlike precej manjše.

Glavna razlika med SSKJ v računalniški obliki in med računalniškim slovarjem, opisanim v tem delu, ni v številu obdelanih gesel, ampak v tem, da ima pričujoči slovar pri vsakem geslu implicitno (preko enega od ustreznih 240 nizov končnic) podane vse možne sklanjatvene ali spregatvene oblike gesla.

Tabela XIII: Število posameznih gesel in približno število pregibnih oblik, ki jih prepozna računalnik.

Besedna vrsta	Število besed v slovarju	Povprečno št. različnih računalniških končnic v enem nizu	Približno št. besednih oblik, ki jih prepozna računalniški slovar
samostalniki:			
moški	23.148	9	364.000
ženski	26.686	9	240.000
srednji	12.246	8	98.000
množinski	475	5	2.400
pridevniške besede	72.872	12	875.000
glagoli	14.760	21	310.000
prislovi	5.199		
predlogi	76		
vezniki	52		
samostalniški zaimki	207		
kratice in tujke	79		Vseh
medmeti	255		nepregibnih
členki	25		besed
pom. glagolske oblike	58		cca 6.000
Skupaj	156.138		1.895.400

Dva primera uporabe slovarja z računalniškimi osnovami in nizi končnic

Opisani računalniški slovar se da uspešno uporabiti pri raziskavah različnih slovenskih besedil. Žal ročnega dela tak slovar zaenkrat še ne zmore nadomestiti. Da opravi svojo nalogo, mora računalnik pri vsaki besedi preiskovanega besedila:

1. poiskati vse možne računalniške osnove in končnice te besede,
2. poiskati vse možne nize končnic, ki pripadajo vsaki možni osnovi in

3. kombinirati vse končnice preiskovane besede z vsemi končnicami možnih nizov.

Program mora upoštevati več različnih situacij. V splošnem velja zahteva, da mora biti kombinacija računalniške osnove in računalniške končnice iz ustreznega niza enaka preiskovani besedni obliki. Če tako kombinacijo najde, je to veljavno geslo. V primeru, ko nobena kombinacija ne ustreza preiskovani besedi, jo računalnik proglasi za »neznano«. V primeru, da je ustreznih kombinacij več, je dana beseda lahko nastala iz različnih slovarskih gesel. Ta primer, ki še ni rešen, je za nadaljnji razvoj avtomatične besedne in kasneje tudi stavčne analize najbolj zanimiv, predstavlja glavno smer nadaljnjega razvoja.

Kot prvi primer bom opisal, kako program, ko sreča besedo *bral*, ugotovi, da gre za glagolsko besedo *brati* in hkrati še, da je to njegov deležnik. Program najprej razstavi besedo *bral* na vse možne računalniške osnove in končnice. Te možnosti so štiri:

bral + -0 *bra* + -l *br* + -al in *b* + -ral

Nato pogleda, če so te štiri osnove v slovarju in kateri nizi računalniških končnic so pripisani k vsaki osnovi. Ob osnovah najde program v slovarju naslednje nize končnic:

- ob osnovi *bral*- dva niza:

samostalniški, tabela II, 12. niz – končnice	-ec, -ca, -cu, -ec itd.,
pridevniški, tabela VIII, 5. niz – končnice	-en, -na, -ne, -ni itd.,
- ob osnovah *bra*- *br*- v slovarju ni nobenega niza,
- ob osnovi *b*- so trije nizi:

glagolski, tabela XI, 17. niz: končnice	-ati, -ojim, -ojiš itd.,
glagolski, tabela XI, 30. niz: končnice	-rati, -erem- ereš itd. in
glagolski, tabela XI, 84. niz: končnice	-iti, -om, -oš itd.

V sklepnih fazi program kombinira vse osnove in pripadajoče končnice. Pri prvi osnovi *bral* računalnik ugotovi, da niti prvi niti drugi niz ne vsebujeta končnice (-0), kar pomeni, da gesli *bral-ec* in *bral-en* ne dasta kombinacije *bral-0*. Zato računalnik pravilno odloči, da beseda *bral* ni samostojno geslo. Ker druga in tretja osnova (*bra*- in *br*-) nimata pridruženega nobenega niza, program ti dve osnovi izpusti. Med preverjanjem zadnjih treh nizov glagolskih končnic (pri osnovi *b*-) ugotovi, da ustreza le drugi niz, ki ima v 11 vrstici končnico *-ral*. Ta končnica da skupaj z osnovo *b*- pravilno vhodno besedo *b-ral*.

Zato da dobi slovarsko geslo, mora program povezati računalniško osnovo *b*- s končnico na prvem mestu 30. glagolskega niza, kar da iskano geslo: *b-rati*. Ker so končnice istih sklonov ali istih spregatvenih oblik v nizih vendno na istih mestih, je enajsto mesto, na kateri se nahaja računalniška končnica *-ral*, hkrati tudi podatek, da gre za deležnik preteklega (ali prihodnjega časa) v moški edninski obliki (torej: *sem, si, je, bom, boš, bo* ali *bi* bral). Točna določitev časa je možna le v kombinaciji z opredelitvijo pomožnega glagola, ki ga računalniški slovar določi pred tem.

Drugi primer uporabe računalniškega slovarja, sestavljenega iz računalniških osnov in pripadajočih nizov računalniških končnic, je iskanje konkordanc.

Če želimo na primer izvedeti, kam in kako je pesnik Janez Menart vtikal v svojo poezijo (Menart 1960; 1963; 1990) besedo *sreča*, moramo med njegovimi verzi poiskati vse t. i. konkordance gesla *sreča*. To storimo tako, da vpišemo zahtevano geslo v imenovalniku ednine. Program iz vpisanega geslo avtomatično sestavi s pomočjo računalniških končnic seznam devetih možnih besed z osnovo *sreč-* (v prvem nizu tabele III je devet različnih končnc) in z njimi primerja vsako besedo pesnikovih poezij. Predlog, da bi se dalo isto delo opraviti z navadnim iskanjem v urejevalniku besedil, je dober le navidezno. Če bi namreč iskali po besedilu samo z računalniško osnovo *sreč-*, bi dobili tudi veliko zvez (konkordanc) s povsem drugimi besedami, kot so: *srečanje*, *srečnež*, *srečnik*, *srečnica*, *srečka*, *srečolov*, *srečen*, *srečati*, *srečanje*, *srečevati*, *srečavati*, *srečevanje*, *srečavanje* in vse njihove izpeljanke.

Kot je pozoren bralec lahko ugotovil iz vseh konkordanc v tabeli XIV, se je nekaj podobnega primerilo tudi našemu računalniškemu slovarju. V Menartovi pesmi *Tristan in Izolda* (šesti primer) je računalnik našel konkordanco besede *srečati* in ne besede *sreča*. Takih napak je pri pravilni uporabi računalniškega slovarja malo in jih zato z lahkoto poiščemo, odstranimo ali premestimo na ustrezno mesto.

Tabela XV: Vse konkordance besede *sreča*, ki jih je računalniški program našel v 32.000 besed obsegajočem korpusu delčka Menartovih poezij (1960; 1963; 1990)

Naslov pesmi				
Parizina		Poznal ni	sreče	ne gorja: ostale so noči brez
Anno Domini	Tam zunaj je življeneje, je		sreča	in je beda, so rojstva
Topoli		Rjoveli smo od	sreče,	streljali, tolkli, klali
Pogreb	ji vzela je življenje, odnesla		srečo	let... Ne misli nanjo
Jesenski dan	poslušal o junaku, ki je		srečo	šel iskat.
Tristan in Izolda	boš oči zaprla in		sreča	me prijatelj
Poetska	sem ga potresal, žal za		srečo,	da sem v kaj verjel
Nežnost v mraku	blodi mehka bolečina, ki ji		sreča	je ime, ki zaljubljenca
Pričakovanje	in vse se staplja v		srečo:	to je ona.
Pričakovanje	bohota se in peni in ko že		sreča	skoraj zakipi
Otrok	srčeca drobni trepet kmalu te v		sreči	začudi, potlej se odebelim
Pesnik se popravi	napis vklesan: umrl je od		sreče.	Star sto let.
Pesnik se popravi	v zgodovino kot vzorec		sreče	za vso domovino.

Zaključek

Možnosti uporabe računalniškega slovarja so velike. Dobro lahko služi pri večini slovničnih obdelav slovenskih besedil. Posebej je treba poudariti, da mora kljub avtomatizaciji precejšen odstotek dela še vedno opraviti jezikoslovec sam.

Opisani računalniški slovar je seveda potreben še izpopolnjevanja, dopolnjevanja morda boljše sistematike in prevsem preverjanja in popravljanja napak. V delu, ki obsega preko 150,000 ročno vnešenih opredelitev gesel (besedne analize in določitve pravičnega niza računalniških končnic), seveda ne moremo pričakovati, da bi bilo povsem brez napak.

LITERATURA

- P. JAKOPIN, 1995: Nekaj števil iz Slovarja slovenskega knjižnega jezika. *Slavistična revija* 43/3. 341–375.
- P. JAKOPIN, A. BIZIAK, 1997: O strojno podprtem oblikoslovnem označevanju slovenskega besedila. *Slavistična revija* 47/3–4. 451–580.
- R. L. LENČEK, 1982: *The Structure and History of the Slovene Language*. New York: Columbia.
- J. MENART, 1960: *Parizina*. Ljubljana: DZS.
– – 1963: *Semafori mladosti*. Ljubljana: DZS.
– – 1990: *Srednjeveške pridige in balade*. Ljubljana: CZ.
- M. POPOVIČ, P. WILLET, 1990: Processing of Documents and Queries in a Slovene Language Free Text Retrieval System. *Literary and Linguistic Comp.* 5/2. 182–190.
- SS – *Slovenski pravopis*, 1962 Ljubljana: DZS.
- J. TOPORIŠIČ, 1975: Main Characteristics of the Slovene Language. D. Komac, R. Škerlj: *Angleško-slovenski in slovensko-angleški slovar*. Ljubljana: CZ.
– – 1984: *Slovenska slovnica*. Maribor: Obzorja.
– – 1994: *Slovenski jezik in sporočanje*. Maribor: Obzorja.
- J. ZUPAN, 1991: Slonček, program za geslenje slovenskega teksta. *Informatica* 3. 15–21.
- J. ZUPAN, 1999: The Application of Neural Networks in Linguistics. *Lecture Note on Physics*. Vol. 522. Eds. J. W. Clark, T. Lindenau, M. L. Ristig. Berlin: Springer. 1999, 224–241.
- F. ŽAGAR, 1991: *Slovenska slovnica in jezikovna vadnica*. Maribor: Obzorja.